

Tarih : 26.10.2017
Sayı : 2017-59
Konu : İş Mahkemeleri Kanunu ve Arabulucuk

25.10.2017 tarih ve 30221 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak kanuna, bireysel veya toplu iş sözleşmesine dayanan **işçi veya işveren alacağı ve tazminatı ile işe iade talebiyle açılan davalarda**, arabulucuya başvurulmuş olmasının dava şartı 01.01.2018 tarihinden itibaren yürürlüğe girecektir.

Yani arabulucuya gidilmeden dava açılmayacak.

1- Arabuluculuk Konusuna Giren Uyuşmazlıklar

Çalışan tarafından talep edilebilecek, kıdem tazminatı, ihbar tazminatı, kötü niyet tazminatı, eşitliğe aykırılık tazminatı, sendikal tazminat, mobbing tazminatı, ücret, prim, ikramiye, fazla mesai ücreti, yıllık izin ücreti, hafta tatili ücreti, ulusal bayram ve genel tatil ücreti ve benzeri işçilik alacaklarının, feshin geçersizliğine bağlı işe iade davalarının ilgili kanun kapsamında dava açılmadan önce arabulucuya başvurulması gerekmektedir.

Diğer yandan işveren tarafından talep edilmesi olası ihbar tazminatı, cezai şart, haksız rekabete bağlı tazminat, eğitim gideri ve benzeri alacak ile tazminat talepleri için dava açmadan önce arabulucuya başvurulması gerekmektedir.

2- Arabuluculuk Konusuna Girmeyen Uyuşmazlıklar

İş kazalarından kaynaklanan maddi ve manevi tazminat talepleri ile bu konulardaki rücu davaları zorunlu arabuluculuk kapsamında yer almamaktadır. Ayrıca, hizmet tespiti, yaşlılık aylığına hak kazanıldığının tespiti gibi Sosyal Güvenlik Kurumu uyuşmazlıkları da zorunlu arabuluculuk kapsamına girmemektedir.

3- Dava Şartı Olarak Arabuluculuk, Anlaşma Olmaması Halinde Durum

Kanunun 3. maddesine göre dava açılabilmesi için arabulucuya başvurulmuş olması zorunludur. Davacı, arabuluculuk faaliyeti sonunda anlaşmaya varılamadığına ilişkin son tutanağın aslını veya arabulucu tarafından onaylanmış bir örneğini dava dilekçesine eklemek zorundadır. Bu zorunluluğa uyulmaması hâlinde mahkemece davacıya, son tutanağın bir haftalık kesin süre içinde mahkemeye sunulması gerektiği, aksi takdirde davanın usulden reddedileceği ihtarını içeren davetiye gönderilir. İhtarın gereği yerine getirilmez ise dava dilekçesi karşı tarafa tebliğe çıkarılmaksızın

davanın usulden reddine karar verilir. Arabulucuya başvurulmadan dava açıldığının anlaşılması hâlinde herhangi bir işlem yapılmaksızın davanın, dava şartı yokluğu sebebiyle usulden reddine karar verilir.

4- İşe İade Talebiyle Arabulucuya Başvuru Süresi

Kanunun 11.maddesine göre iş sözleşmesi feshedilen işçi, fesih bildiriminde sebep gösterilmediği veya gösterilen sebebin geçerli bir sebep olmadığı iddiası ile fesih bildiriminin tebliği tarihinden itibaren **bir ay içinde işe iade talebiyle**, İş Mahkemeleri Kanunu hükümleri uyarınca arabulucuya başvurmak zorundadır. Arabuluculuk faaliyeti sonunda anlaşmaya varılamaması hâlinde, son tutanağın düzenlendiği tarihten itibaren, **iki hafta içinde iş mahkemesinde dava açılabilir**. Taraflar anlaşarlarsa uyuşmazlık aynı sürede iş mahkemesi yerine özel hakeme de götürülebilir. Arabulucuya başvurmaksızın doğrudan dava açılması sebebiyle davanın usulden reddi hâlinde ret kararı taraflara resen tebliğ edilir. Kesinleşen ret kararının da resen tebliğinden itibaren iki hafta içinde arabulucuya başvurulabilir.

5- Arabuluculukta Uyuşmazlık Çözüm Süresi

Kanunu 3.maddesi 10. fıkrasına göre arabulucu, yapılan başvuruyu görevlendirildiği tarihten itibaren üç hafta içinde sonuçlandırır. Bu süre zorunlu hâllerde arabulucu tarafından en fazla bir hafta uzatılabilir.

6- Uzlaşıldıktan Sonra Yeniden Dava Açılabilir Mi?

Kanunun 24.maddesine göre taraflar ve avukatları ile arabulucunun birlikte imzaladıkları anlaşma belgesi, icra edilebilirlik şerhi aranmaksızın ilam niteliğinde belge sayılır. Arabuluculuk faaliyeti sonunda anlaşmaya varılması hâlinde, üzerinde anlaşılan hususlar hakkında taraflarca dava açılamaz. Arabuluculukta çözümlenmiş bir konunun tekrar yargı konusu yapılabilmesi için tehdit, hile, cebir gibi taraf iradelerini sakatlayan bir olgunun varlığı gerekir.

7- Taraflardan Biri Arabuluculuk Toplantısına Katılmaması Hali

Taraflardan birinin geçerli bir mazeret göstermeksizin ilk toplantıya katılmaması sebebiyle arabuluculuk faaliyetinin sona ermesi durumunda toplantıya katılmayan taraf, son tutanakta belirtilir ve bu taraf davada kısmen veya tamamen haklı çıksa bile yargılama giderinin tamamından sorumlu tutulur. Ayrıca bu taraf lehine vekalet ücretine hükmedilmez. Her iki tarafın da ilk toplantıya katılmaması sebebiyle sona eren arabuluculuk faaliyeti üzerine açılacak davalarda tarafların yaptıkları yargılama giderleri kendi üzerlerinde bırakılır.

8- Arabulucu Seçimi

Başvuru karşı tarafın, karşı taraf birden fazla ise bunlardan birinin yerleşim yerindeki veya işin yapıldığı yerdeki arabuluculuk bürosuna, arabuluculuk bürosu kurulmayan yerlerde ise görevlendirilen yazı işleri müdürlüğüne yapılır.

9- Arabulucu Ücreti Ödemesi Nasıl Olacak ?

Tarafların arabuluculuk faaliyeti sonunda anlaşmaları hâlinde, arabuluculuk ücreti, Arabuluculuk Asgari Ücret Tarifesinin eki Arabuluculuk Ücret Tarifesinin İkinci Kısımına göre aksi kararlaştırılmadıkça taraflarca eşit şekilde karşılanır. Bu durumda ücret, Tarifenin Birinci Kısımında belirlenen iki saatlik ücret tutarından az olamaz. İşe iade talebiyle yapılan görüşmelerde tarafların anlaşmaları durumunda, arabulucuya ödenecek ücretin belirlenmesinde işçiye işe başlatılmaması hâlinde ödenecek tazminat miktarı ile çalıştırılmadığı süre için ödenecek ücret ve diğer haklarının toplamı, Tarifenin İkinci Kısım uyarınca üzerinde anlaşılan miktar olarak kabul edilir.

Arabuluculuk faaliyeti sonunda taraflara ulaşılamaması, taraflar katılmadığı için görüşme yapılamaması veya iki saatten az süren görüşmeler sonunda tarafların anlaşamamaları hâllerinde, iki saatlik ücret tutarı Tarifenin Birinci Kısımına göre Adalet Bakanlığı bütçesinden ödenir. İki saatten fazla süren görüşmeler sonunda tarafların anlaşamamaları hâlinde ise iki saati aşan kısma ilişkin ücret aksi kararlaştırılmadıkça taraflarca eşit şekilde Tarifenin Birinci Kısımına göre karşılanır. Adalet Bakanlığı bütçesinden ödenen ve taraflarca karşılanan arabuluculuk ücreti, yargılama giderlerinden sayılır.

10- Zaman Aşımı Süreleri 5 Yıla İndirilen Ücret ve Tazminatlar

Kanunun 15. Maddesi ile 4857 sayılı kanuna Ek madde 3 eklenmiştir. Getirilen bu madde yıllık izin ücreti, kıdem tazminatı, iş sözleşmesinin bildirim şartına uyulmaksızın feshinden kaynaklanan tazminat (ihbar), kötü niyet tazminatı, iş sözleşmesinin eşit davranma ilkesine uyulmaksızın feshinden kaynaklanan tazminatında zamanaşımı süresi beş yıl olarak düzenlenmiştir.

Bu madde hükümleri 25.10.2017 tarihinden sonra sona eren iş sözleşmelerinden kaynaklanan yıllık izin ücreti ve tazminatlar hakkında uygulanır.

Bu maddede belirtilen yıllık izin ücreti ve tazminatlar için bu maddenin yürürlüğe girmesinden önce işlemeye başlamış bulunan zamanaşımı süreleri, değişiklikten önceki hükümlere tabi olmaya devam eder. Ancak, zamanaşımı süresinin henüz dolmamış kısmı, Ek 3 üncü maddede öngörülen süreden uzun ise, Ek 3 üncü maddede öngörülen sürenin geçmesiyle zamanaşımı süresi dolmuş olur.

11- İŖe İade Davalarında Bölge Adliye Mahkemesi Kararı Kesin Karar Olacaktır

İŖ sözleşmesi feshedilen iŖçi, fesih bildiriminde sebep gösterilmediği veya gösterilen sebebin geçerli bir sebep olmadığı iddiası ile fesih bildiriminin tebliği tarihinden itibaren bir ay içinde iŖe iade talebiyle, İŖ Mahkemeleri Kanunu hükümleri uyarınca arabulucuya baŖvurmak zorundadır. Arabuluculuk faaliyeti sonunda anlaşmaya varılamaması hâlinde, son tutanağın düzenlendiği tarihten itibaren, iki hafta içinde iŖ mahkemesinde dava açılabilir. Taraflar anlaşılırsa uyuŖmazlık aynı sürede iŖ mahkemesi yerine özel hakeme de götürülebilir. Arabulucuya baŖvurmaksızın doğrudan dava açılması sebebiyle davanın usulden reddi hâlinde ret kararı taraflara resen tebliğ edilir. Kesinleşen ret kararının da resen tebliğinden itibaren iki hafta içinde arabulucuya baŖvurulabilir.

Dava ivedilikle sonuçlandırılır. Mahkemece verilen karar hakkında istinaf yoluna baŖvurulması hâlinde, Bölge Adliye Mahkemesi ivedilikle ve kesin olarak karar verir.

12- Dava Tarihindeki Ücret Esas Alınacak

Mahkeme veya özel hakem, ikinci fıkrada düzenlenen tazminat ile üçüncü fıkrada düzenlenen ücret ve diğer hakları, dava tarihindeki ücreti esas alarak parasal olarak belirler.

Arabuluculuk faaliyeti sonunda tarafların, iŖçinin iŖe baŖlatılması konusunda anlaşmaları hâlinde;

- a) İŖe baŖlatma tarihini,
- b) Üçüncü fıkrada düzenlenen ücret ve diğer hakların parasal miktarını,
- c) İŖçinin iŖe baŖlatılmaması durumunda ikinci fıkrada düzenlenen tazminatın parasal miktarını belirlemeleri zorunludur. Aksi takdirde anlaşma sağlanamamıŖ sayılır ve son tutanak buna göre düzenlenir. İŖçinin kararlaŖtırılan tarihte iŖe baŖlamaması hâlinde fesih geçerli hâle gelir ve iŖveren sadece bunun hukuki sonuçları ile sorumlu olur.

Saygılarımızla.

BOĞAZİÇİ BAĞIMSIZ DENETİM VE YMM A.Ŗ.